

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
средняя общеобразовательная школа с. Торгалыгский
муниципального района "Улуг-Хемский кожуун Республики Тыва"

«РАССМОТРЕНО»

на МО учителей

Протокол № 1

от «29» 09 2024г.

«СОГЛАСОВАНО»

зам. директора по УВР

Домбаа О.С.-Д.

«29» 09 2024г.

«УТВЕРЖДЕНО»

Директор

Санчы У.Т.

приказ № 1 от 29.09.2024г.

Рабочая программа
по родному (тувинскому) языку
для 1 класса

Уровень общего образования:

начальное общее образование, 1-4 классы

Количество часов: 66 ч

Автор-составитель:
учитель нач.классов
Санаажык У.Т.

Торгалыг-2024 ч.

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

1-ги класстың «Тыва дыл» эртеминге тургускан ажылчын программаны Россия Федерациязының «Россияның школазы» деп өөрөдилге-методиктиг бөлүккө, Тыва Республиканың ниити өөрөдилгезинин эге школага 1-4 класстарга тыва дыл талазы-биле күрүне стандарттарынга дүүштүр, 2008 чылда Наталья Чоодуевна Дамбаның тургусканы тыва дыл программазынга болгаш 2009 чылда 1-ги класска А.А. Алдын-оол, А. К. Ойдан-оол, Э. Д. Ондарның «үжүглел» номунга даянып тургускан. Бо ажылчын программа эге школаның Федералдыг куруне стандарттарынын сорулгаларын чедип алырынче угланган.

Өөрөдиглиг план дараазында методиктиг сумелернин дузазы-биле ажыглаттынмышаан, уругларнын шингээдип алган билиглерин, мергежилдерин, чанчылдарын тыва дыл программазынын негелделеринге дууштур эге класс башкыларынга А.А Алдын-оолдун «Диктантылар болгаш эдертиглер чыындызы»-биле хынаарын сумелеп турар. Тыва Республиканын ниити өөрөдилгезинин национал девискээр кезээ 1-ги класс өөреникчилеринин ниити сайзыралынче, оларнын билиинин практиктиг болурунче угланмышаан программаны тургузарда эртемниинин, дес-дараалашкаанын, көргүзүглеринин болгаш коммуникативтиг принциптерге даянып база уругларнын назы-харын барымдаалап тургаш тургускан.

Эге класстарга тыва дылды оорөдиринин кол сорулгалары:

- 1) Уругларны медреселдиди-биле шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарынга оорөдир;
- 2) Оларга торээн дыл болгаш литература талазы-биле эге билиглерни бээр;
- 3) Уругларны ном ажыглаарынга чанчыктырар болгаш оларнын дылга сонуургалын, номчулга болгаш билиглерже чуткулун хайныктырар;
- 4) Номчулга болгаш бижилге-биле холбаштыр бойдушту, ниитилел амыдыралын хайгаараарынга ундезилээш, оореникчилерни материалистиг узел-бодал-биле чөпсөглээр;
- 5) Уругларны мораль болгаш эстетика талазы- биле кижизидер;
- 6) Оорөдир турар чуулдерни сайгарып, болуктеп, деннеп, туннеп билиринге, оларнын иштинден кол болгаш чугула чуулдерни тып, тайылбырлаарынга оореникчилерни чанчыктырар;

1-4 класстарга торээн дыл устуку класстарга ооренир тыва дыл болгаш литература эртемнеринин белеткел чадазы болбушаан, колдуунда-ла практиктиг сорулгаларны чедип алырынче угланган.

Ниитизи-биле программа ёзугаар бижик ооредилгезинге неделя 2 шак, будун чылда 66 шак бердинген.

Тыва дыл программы уш болуктен тургустунган:

1. « Бижикке ооредири болгаш чугаа сайзырадылгазы» (белеткел уези, ужуглел уези, ужуглел соондагы уе.).
2. « Фонетика, лексика, грамматика, шын бижилге болгаш чугаа сайзырадылгазы».
- 3.« Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазы».

Болук бурузу тус-тус кезектерге чардынар. Ук болуктер аразында харылзаалыг. Программада кирген материалдарны улдуннар аайы-биле планнап, болуктер, темаларны кичээлдерге хувааган. Методиктиг аргаларны, сумелерни башкылар чогаадыкчы ёзу-биле шилип ажыглаар, боттары хой-хой чаа аргаларны хереглээр база методиктиг уг-шиглерни башкы боду немеп, улам сайзырадыр апаар. Башкынын кол сорулгазы- программа негелделерин ооредилгенин чаа тургузуунга дууштур долузу-биле боттандылары болгаш оореникчилерге быжыг билиглерни бээри, практиктиг мергежилдерин болгаш чанчылдарны шингээтгирери болур.

Оореникчилернин билиинин шынарын бедидеринге бот ажылдарже болгаш оореникчилер-биле хууда ажылдарже кол кичээнгейни салыр. Хуузунда бердинген онаалгаларны хынаарынга тускай уени башкы кичээл санында баш бурунгаар планнап алып, Бижимел азы хыналда ажылдар кылган санында оон туннелин оореникчилерге чугаалап берип, ниити-даа, хуузунда-даа частырыгларны олар-биле сайгарар.

Оореникчилернин ханы билиглиг болурунга системниг катаптаашкын улуг рольдуг. Ынчангаш башкы катаптаашкынны программанын болуктеринин болгаш темаларынын аайы-биле системалыг чорудуп, хереглээр материалдарны баш бурунгаар планнап алып.

Башкы бурузу чогаадыкчы ёзу-биле ажылдавышаан, дыл башкылаашкынынын , дыл эртемнинин , педагогиканын, психологиянын соолгу чедишкиннеринге болгаш мурнакчы база чаартыкчы башкыларнын дуржулгазынга даянып, ооредилгени чедишкинниг болдулар сорулганы чедип алып.

Ынчангаш эге школага башкылаашкылаашкыннын шинчилел болгаш дилеп тыварынын методтарын оларнын янзы-буру аргаларын тыва дыл кичээлдеринге ажыглаар апаар. Оон уламындан оореникчилер чугле башкынын чугаалаан чуулун,

тайылбырын, онаалгаларын кууседир эвес, а боттары база хуузунда хайгааралдар, шинчилелдер кылырынга чанчыл алыр: чувелерни деннеп, домейлешкек болгаш ылгалдыг чуулдерни тып, чогуур туннел ундуруп, шингээдип алган билиин медреселдii-биле херек кырында ажыглап билиринге ооредир.

Ужуглел программазын шингээткенинин планаттынган туннелдери:

Личностуг (бот хамаарылгалыг)

Оореникчилерге хевирлеттинген турар билиглер:

- Торээн дылвыс харылзажырынын база мээ-медреселивистин шынарын коргузеринин кол чепсээ;
- Торээн дыл национал культуравыстын кол болуушкуну;
- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптуг ажыглап билири.;
- Торээн дылын улаштыр оорениринге сонуургалын оттурары;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдын уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.

Оореникчилерге хевирлеттинип болурунун билиглери:

- Торээн дылын сайзырадырынга. ону кадагалап арттыраырынга оореникчинин бот киржилгези;
- Аас чугаага дылдын уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландыраы.

Предметтиг (эртемге хамаарыштыр)

оореникчилернин билип алган турар ужурлуг билиглери:

- Чаа материалды ханы билип алырынче угланган белеткел ажылдарны; номчулга, бижилге, уругларны янзы – буру бот- ажылдары, чугаа сайзырадылгазы.
- Чаа унну ылгап тывары.
- Ол уннун артикуляциязын хайгаараары.
- Чаа уннун дыннаарынга болгаш адаарынга мергежилге.
- уннун улуг, бичии ужуктерни –биле таныжылга .
- Синтезтиг номчулга ажылдары:
- Слогтар номчууру.
- Домактар номчулгазы.
- Сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынын ажылдарын чорудары.
- ужуктер кожаазы-биле ажыл.

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- Торээн дылынын бугу уннерин болгаш ужуктерин, оларнын кол ылгалын билген уjurлуг;
- Состерде уннерни ылгап, оларнын туружун тодарадып билир;
- Ажык, ажык эвес уннерни болгаш ужуктерни, кыска, узун ажык уннерни болгаш ужуктерни бот-боттарындан ылгап шыдаар;
- Домактарнын болгаш состернин анализ-синтезтиг сайгарылгазын кылып, домактардан состерни ылгап тывар
- Улуг болгаш бичии ужуктерни шын, чараш тода бижип билир;
- Бижимел болгаш парламал шриффт-биле бижиттинген состерни, домактарны иштинде слогтап адап тура, шын дужуруп бижири;
- Адаары болгаш бижири дуушкек 3-4 хире берге эвес состен тургустунган домактарны адап бээрге, ужуктерин кагбайн шын бижири;
- Домак эгезинге улуг ужукту бижири;
- Домак соолунге улуг секти салыры.

Метапредметтиг

Регулятивтиг (углаар-баштаар)

оореникчилернин чогуур деннелге билип алыр уjurлуг:

- ооренип турар эртеминиң тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билири;
- Башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны куседип ооренири;
- бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандыраар;

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- ооренген темазынга алган билиглерин туннеп болгаш унелеп билирин боттандыраары;
- аас болгаш бижимел чугааны дылдын негелдери-биле чогуур уезинде практика кырынга эскертип болгаш ажыглап билири

Билиин ханыладырынга туннелдер (познавательные)

оореникчилернин ооренип алыр уjurлуг билиглери:

- ооредилге даалгаларын кууседип турар уеде херек уjurлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;
- бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири;

- дылдын негелдерин кууседирде янзы-буру схемаларны, модельдерни, символ-демдектерни ажыглап билири;
- белен таблицаларны, схемаларны, созуглелдерни немээри;
- дылдын адырлары: ун-ужук, сос тургузуу, чугаа кезээ, домак кежигуну, бодуун домак дугайында алган билиглерин деннеп, болуктеп, тып, ажыглап билири;
- алган билиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, болуктеп, туннеп билири;
- состе орфограммаларны янзы-буру аргалар-биле хынап билири;
- номчаан созуглелдеринин кол утказын ылгап ундурери;
- бодунун чугаазын тода болгаш билдингир кылдыр дыннакчыга дамчыдып билири;

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;
- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медреселдиди-биле тургузуп билири;
- болуушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып, дамчыдып билири;
- алган медээлерни сайгарып, критикалап билири;

Коммуникативтиг оореникчилернин ооренип алыр билиглери:

- аас чугаага диологту ажыглап билири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;
- бот туружун болгаш бодалын быжыглап чанчыгары;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шиитпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- коммуникативтиг сорулгаларны дыннакчыга тода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медээни, билигни чедирери;
- удур-дедир хыналда уезинде бот-боттарынга дузаны уезинде чедирип, билири болгаш коммуникативтиг сорулгаларны шиитпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

ооредилге чылынын тончузунде уругларнын билип алган турар ужурлуг билиглери

- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптуг ажыглап билири.;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдын уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.
- Сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынын ажылдарын чорудары.
- бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандырап

оореникчилернин ооренипалыр аргалары:

- болуушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып, дамчыдып билири;
- аёгы-аёгы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;

1-ги класста бижикке ооредири болгаш чугаа сайзырадылгазы

Бижикке ооредири уш болукке чарлыр: белеткел уези (ужуглел мурнунун), ужуглел уези (номчулга болгаш бижилге), ужуглел соондагы уе (номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазы; фонетика, бижилге болгаш чугаа сайзырадылгазы). Бижик ооредилгези уннуг анализ-синтезтиг метод-биле чоруттунар болгаш чугаа сайзырадылгазынын кол деннелдеринге (сос, домак, харылзаалыг чугаа) быжыглаттынар.

№	Темазы	Шагы
1	Белеткел уези	3
2	Ужуглел уези	53
3	Ужуглел соондагы уе	10
4	Ниити шагы	66

Белеткел уези (3 ш)

Чугаа. Аас болгаш бижимел чугаа дугайында ниити билиг.

Домак болгаш сос. Чугааны домактарга, домактарны состерге, состерни слогтарга чарары болгаш «Ужуглелде» болгаш оске-даа дидактиктиг материалдарда берген схема-шыйыгларны ажыглаары.

Слог. Состерни слогтарга чарары. Ажык уннернин слогтар тургузар ролю-биле таныштырары. Состе слогтарнын санын тодарадыры.

Уннер болгаш ужуктер. Ун дугайында билиг. Дыннап болгаш адап тургаш, уннерни ылгап билири: ажык болгаш ажык эвес уннер, сос эгезинге куштуг болгаш кошкак адаттынар ажык эвес уннер.

Ужуглел уези (53 ш)

Ужуглел уезинде ооредир уннер болгаш ужуктерни дорт чадага хуваар.

Бирги чада: номчулгага ооредип тургаш, чедип алып сорулгалар: уннун ужуун, ужуктернин унун чазыг чок тыварынга чанчыктырар; ооренип эрткен уннери состернин эгезинге, ортузунга, соолунге турда, чазыг чокка тып, состерни шын слогтаар; кыска, узун ажык уннерни болгаш оларнын ужуктерин ылгап билирин чедип алып; ооренген уннерболгаш ужуктер-биле слогтар, состер кожуглап номчудар, «Ужуглелде» домактарны номчуп билир; ооренген уннери бар состернии тыварынга чанчыктыраружуктерни бот-боттарындан ылгалыр демдектерин барымдаалап танып билиринге ооредир.

Ийиги чада: бирги чадада салдынган сорулгаларны кууседирин уламчылаар; ийи-уш слогтуг состерни номчуурунга уругларны чанчыктырар; т,п,к деп уннер состернин эгезинге, ортузунга, соолунге чорда, шын номчуурун чедип алып; белен состерни слогтавайн шуут номчуурунга чанчыктырар, ол колдуунда ийи слогтуг состер болур; домактар иштанде бижик демдектери-биле таныштырар.кол сорулга- бугу уругларнын дески номчуурун чедип алып; номда кирген домактарны ун аянын сагып, аянынг номчуурунга чанчыктырар.

Ушку чада: ъ,е,ё,я,ю деп холушкак ажык ужуктерни ооредир. Бо чадада чедип алып сорулгалар: ок-биле адаарын кадыг демдек-биле коргускен состерни, холушкак ажык ужуктерлиг состерни шын номчуурун чедип алып; уш-дорт слогтарлыг состерни номчударын колдадыр.

Дортку чадада: ь, ф, ц, щ деп уннерни болгаш ужуктерни ооредир. Бо чадада салдынган турар сорулгалар: улегерлеп алган уннерни шын дыннаарын, адаарын, номчуурун болгаш бижирин чедип алып; ук уннерни ооредип турар уеде оореникчилерге билдингеир, ургулчу таваржыр состер шилип алып; чийк состерни анализ кылбайн, слогтаашкын чокка номчуурунга чанчыктырар; состер болгаш кыска домактарны дурген, чугурту, меделердиг номчуурун чедип алып; домактарга ун доктаашкыннарын кылып, аянынг номчуурунга чанчыктырар.

Ужуглел соондагы уе (10 ш)

Бижилге, шын бижилге болгаш чугаа сайзыралыгазы.

Бижик ооредилгезинин уезинде чедип алган билиглери, мергежилдерин, чанчылдарын системажыдып быжыглаары.

Ужуктерни, слогтарны, состерни, улуг эвес домактарны харылзаалыг, дески бижииринге ооредир шенелде ажилдар чорудары.

Сос-биле ажыл. Уругларнын сос курлавырын байыдары болгаш идепкейжидери. Чувелер, чувелернин шынарын, кылдыныглар, кылдыныглар илередир состерни шын хереглеп билири, оларнын уткаларын тайылбырлаары.

Домактар болгаш харылзаалыг созуглел-биле ажыл.

Башкынын айтырыгларынга харыыларны шын тургузупбилиринге ооредири, харыыларынга домактарнын ангы-ангы хевирлерин ажыглаары. Кандыг-бир тодаргай темага домактар тургузары, сюжеттиг чуруктар, хууда хайгааралдарын ёзугаа улуг эвес аас чугаа тургузары.

Номчулга.

Бижикке ооредирин уезинде номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазынын талазы-биле алган билиглери, чанчылдарын ханыладыры болгаш быжыглаары. Номчулганын темпизин чоорту дургедедири. Кыска созуглелдерни иштинде номчуп, утказын сактып алары. Созуглелде болгаш оон ангы-ангы кезектеринде кымнын азы чунун дугайында чугаалап турарынга харыылап шыдаары. Бижик демдектерин барымдаалап шын номчуурунга болгаш рольдап номчуурунга эге чанчылдар. Номчаан чуулунге болгаш сайгарган чуруктарынга хамаарыштыр словарь ажылы чорудар.

Чараштыр бижилге

Улуг болгаш бичии үжүктерниң кезектериниң аттарын болгаш бижиириниң дөмейлешкээн барымдаалап дараазында чурум ёзугаар бөлүктерге чарар.

Бичии үжүктер

1. Дорт шугумдан база үстүнде ээпектиг, адаанда ээпектиг шугумнардан тургустунган үжүктер: **и, ш, г, п, р, ү, Ү** — 7
2. Үстүнде айыткан шугумнарга точкалар болгаш дүүшкүннер немешкенинден тургустунган үжүктер: **й, л, м, ц, щ, н, џ, ь, ы** — 9
3. Төгерикиден тургустунган үжүктер: **о, ө, а, ю, ф, б, д, я** — 8
4. Солагай талакы чартык төгерикиден тургустунган үжүктер: **с, е, ё, ч, ь, ь, в** — 7
5. Бир талакы чартык төгерикиниң каттышканындан тургустунган үжүктер:
э, х, ж, з, к - 5

Улуг үжүктер

1. Кол элементизи үстүкү азы адаккы кезектеринде ээпек шыйыгыг үжүктер:

И, Ш, Ч, Ц, Щ, Л, М, А — 8

2. Кол кезээ чартык болгаш бүдүн төгерик үжүктөр:

О, Ө, С, Э, Х, З, Я, Е, Ё, Ж — 10

3. Кол элементизи чалбыыш хевирлиг шугумдан тургустунган үжүктөр:

У, Ү, Н, К, Ы, Ю, Р, В, Ф — 9

4. Кол элементизи чалбыыш хевирлиг шугумнуң чалгыгланчак шугум-биле каттышканындан тургустунган үжүктөр: **Г, Ц, Т, Б, Д — 5**

Ооредилге материалынын планнаашкыны

№ п/п	Кичээлдин темазы	Шактар			Эрт. хуну	Ажылдын хевирлери
		Ниит и Шагы	Хын. ажыл	Прак ажы л		
1	Сентябрь 1 – бүгү чоннуң Билиг байырлалы болгаш чаа ооредилге чылынынын эгези. Аас болгаш бижимел чугаа	1	0	0		Аас –биле ажыл
2	Домак . Сөс. Слог	1	0	0		Аас-биле ажыл
3	Чугаа үннери. Ажык болгаш ажык эвес үннер	1	0	0		Аас-биле ажыл
7	А деп ун болгаш А,а деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
8	Л деп ун болгаш Л,л деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
9	О деп ун болгаш О, о деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
10	М деп ун болгаш М, м деп ужуктер	1	.0	0		Аас-биле ажыл
11	С деп ун болгаш С,с деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
12	Н деп ун болгаш Н, н деп ужуктер	1	.0	0		Аас-биле ажыл
13	Н деп ун болгаш Н, н деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
14	Ч деп ун болгаш Ч, ч деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
15	Класстан дашкаар номчулга. Тоол «Анай-биле кымыскаяк».	1	0	0		Аас-биле ажыл
16	У деп ун болгаш У,у деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
17	Ы деп ун болгаш Ы,ы деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
18	Р деп ун болгаш Р,р деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
19	Ү деп ун болгаш У,у деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
20	И деп ун болгаш И, и деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл

21	Э деп ун болгаш Э, э деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
22	Э деп ун болгаш Э, э деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
23	Кыска е деп ужук	1	0	0		Аас-биле ажыл
24	Кыска е деп ужук	1	0	0		Аас-биле ажыл
25	Э,ээ,е кирген сөстөрни катаптаары.	1	0	0		Аас-биле ажыл
26	Ш деп ун болгаш Ш, ш деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
27	Ө деп ун болгаш О, о деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
28	Хыналда диктант	1	0	0		Аас-биле ажыл
29	Д деп ун болгаш Д, д деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
30	Д деп ун болгаш Д, д деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
31	Б деп ун болгаш Б, б деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
32	Б деп ун болгаш Б, б деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
33	Г деп ун болгаш Г, г деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
34	Г деп ун болгаш Г, г деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
35	В деп ун болгаш В, в деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
36	В деп ун болгаш В, в деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
37	Т деп ун болгаш Т, т деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
38	Т деп ун болгаш Т, т деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
39	К деп ун болгаш К, к деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
40	К деп ун болгаш К, к деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
41	П деп ун болгаш П, п деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
42	п-б деп эжеш ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
43	Ң деп ун болгаш ужук	1	0	0		Аас биле ажыл

44	Х деп ун болгаш Х, х деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
45	З деп ун болгаш З, з деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
46	Ж деп ун болгаш Ж, ж деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
47	Й деп ужук	1	0	0		Аас-биле ажыл
48	Катаптаашкын	1	0	0		Бижимел ажыл
49	ь (кадыг демдек)	1	0	0		Аас-биле ажыл
50	Е, е деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
51	Ё, ё деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
52	Я, я деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
53	Ю, ю деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
54	Катаптаашкын	1	0	0		Аас биле ажыл
55	Ь (чымчак демдек)	1	0	0		Аас биле ажыл
56	Ф деп ун болгаш Ф, ф деп ужуктер	1	0	0		Аас биле ажыл
57	Ц деп ун болгаш Ц, ц деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
59	Щ деп ун болгаш Щ, щ деп ужуктер	1	0	0		Аас-биле ажыл
60	А. Шоюн «Март», «Байлак Тыва»	1	0	0		Аас биле ажыл
61	С. Сарыг-оол «Алышкы бис, угбашкы бис». Домак. Сөс.	1	0	0		Аас биле ажыл
62	Л. Чадамба «Час», М. Кенин-Лопсан «Суг бажын дагыыры»	1	0	0		Аас биле ажыл
63	Баштайгы космонавт.	1	0	0		Аас биле ажыл
64	Л. Чадамба «Куштар бистин өннүктеривис», «Хат»	1	0	0		Аас биле ажыл
65	Л. Чадамба « Майнын бири – частын болгаш күш-ажылдын байырлалы». В. Саган-оол	1	0	0		Аас биле ажыл

	«Майнын тос».					
66	Катаптаашкын. Сос. Слог. Ун. Ужук	1	0	0		Аас биле ажыл
	Ниити шагы	66	0	0		

Ажыглаар литература:

1. А.А Алдын-оол, К.Б Март-оол. «Үжүглел» 4 чылдың эге школазының 1-ги клазынга. Кызыл-2013ч.

2. А.А Алдын-оол. «Бодуң номчу» 1 класс. Кызыл-1999ч

3. Э.Д Ондар «Экий, школа!» Кызыл-2002ч.

4. А.К. Ойдан-оол. Э.Д. Ондар 1-4 класстарга Тыва дыл болгаш номчулга программазы. Кызыл - 2008.

4. Дамба Н.Ч. Ужуглелдин бижилгези *А а 1, Б б 2* Дөрт чылдыг эге школаның бирги клазынга. Кызыл -2011